

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу «Методика взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність дисертаційного дослідження Куценко Олексія Володимировича полягає насамперед у тому, що на сучасному етапі спостерігається стійка тенденція до зниження рівня здоров'я підростаючого покоління, що найперше визначається способом і стилем життя дітей і підлітків. Погоджуємося, що значним потенціалом у вирішенні проблем здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості підростаючого покоління, є заняття з футболу. У дисертаційній роботі О.В. Куценка переконливо доведено необхідність спеціального дослідження проблеми формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу.

Слід відзначити, що автором дисертаційної роботи чітко визначено об'єкт і предмет дослідження, логічно сформульовано завдання дослідження, сутність яких висвітлює теоретико-методичну та практичну спрямованість наукової роботи. У процесі дослідно-експериментальної роботи дисертантом успішно використано комплекс методів (теоретичних, емпіричних та статистичних), які відображають дієву реалізацію кожного завдання дисертації.

Не викликають сумніву практичне значення дослідження, яке полягає у розробці методики взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу та її впровадження у секційну роботу з фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти. Основні положення та практичні результати дослідження можуть бути використані в початковій школі та в секційній роботі з футболу з футболу для молодших школярів, під час викладання

дисциплін «Теорія і методика викладання футболу», «Теорія і методика фізичного виховання» для студентів факультетів фізичного виховання.

У першому розділі дисертаційного дослідження – «Аналіз проблеми реалізації оздоровчих завдань засобами футболу в системі фізичного виховання молодших школярів» – охарактеризовано сучасний стан здоров'я дітей та підлітків як проблему системи фізичного виховання учнівської молоді; розкрито особливості методичного забезпечення розвитку фізичних якостей молодших школярів засобами футболу; визначено, що на сучасному етапі спостерігається стійка тенденція до зниження рівня здоров'я підростаючого покоління, що найперше визначається способом життя дітей і підлітків, а також є ознакою наявності кризи у вітчизняній системі фізичного виховання школярів. Це пов'язано з низьким обсягом раціонально організованої рухової активності дітей, з наявністю у шкільних програмах із предмету «Фізична культура» дисбалансу між вирішенням освітніх і оздоровчих завдань, невідповідністю їх змісту функціональним можливостям, стану здоров'я та сенситивним періодам рухового розвитку сучасних школярів. Зміст загальної фізичної підготовки сучасних школярів майже не враховує їх індивідуальні можливості та не здатний повною мірою реалізовувати оздоровчі завдання. Більшість методичних рекомендацій, що втілюються у практику різних форм організації занять фізичними вправами в умовах закладів загальної середньої освіти, розроблені без урахування ЧСС – найоб'єктивнішого і найдоступнішого показника реакції організму на фізичні навантаження, а особливості регулювання обсягу та інтенсивності м'язової роботи мають приблизні характеристики.

У другому розділі дисертаційної роботи «Обґрунтування та розробка методики взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу» – розкрито загальну методику дисертаційного дослідження; визначено методичні особливості формування рухових умінь і навичок гри у футбол молодших школярів у процесі розвитку координаційних якостей; вивчено вікову динаміку

суб'єктивного стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної та координаційно-технічної підготовленості хлопчиків 7–9 років, які займаються футболом; досліджено структуру фізичної та координаційно-технічної підготовленості хлопчиків 7-9 років у футболі з урахуванням вікових особливостей; науково обґрунтовано співвідношення обсягу фізичних навантажень різної спрямованості в процесі фізичної та координаційно-технічної підготовки хлопчиків 7-9 років засобами футболу; розроблено методику взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу.

Дисертантом на основі раціонального співвідношення часу на реалізацію освітніх та оздоровчих завдань у процесі занять з футболу, досить ґрунтовно розроблено методику взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів. Її зміст побудований за етапами навчання гри у футбол та передбачає поступове формування технічних умінь і навичок відповідно до сенситивних періодів вікового розвитку фізичних якостей та координаційно-технічних можливостей. Планування навчального матеріалу з футболу передбачало використання таких засобів, як загальнорозвивальні, підготовчі, підвідні та основні вправи з арсеналу техніки футболу, що виконувалися за ігровим, коловим та змагальним методами у певному співвідношенні з урахуванням вікових особливостей дітей 7-9 років. Це створює необхідні передумови для цілеспрямованого взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу.

У третьому розділі дисертаційного дослідження «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності впровадження методики взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу» представлено критерії оцінювання фізичної та координаційно-технічної підготовленості хлопчиків 7-9 років, які займаються футболом. Позитивне враження справляє чітке подання результатів апробації методики взаємопов'язаного формування

рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу.

Цінним є те, що запропоновані дисертантом критерії водночас визначають ефективність реалізації завдань освітнього процесу – оздоровчих та освітніх і виступають засобом якісної оцінки результату взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу, що виражається у рівні навчальних досягнень тих, хто займається. Авторський методичний інструментарій щодо взаємопов'язаного розвитку фізичних якостей та формування специфічних рухових навичок хлопчиків 7–9 років в процесі занять футболом передбачає наявність засобів реалізації поставлених завдань, способів їх застосування як у спеціально-підготовчій, так і у навчально-виховній (основній) частині за умов різних методів організації занять, співвідношення фізичних вправ різного характеру, а також, тих елементів управління, які забезпечують зворотній зв'язок від учня до вчителя – контроль та оцінка.

Позитивним є те, що запропонований дисертантом підхід забезпечує врахування як вікових особливостей молодших школярів, так і етапи навчання гри у футбол із застосуванням поступового формування специфічних вмінь і навичок у відповідності з сенситивними періодами не тільки розвитку фізичних якостей, а й координаційно-технічних особливостей розвитку різних сенсорних та адаптивних систем організму хлопчиків молодших класів.

З метою підвищення ефективності управління навчально-виховним процесом на заняттях з футболу дисертантом були розроблені оціночні таблиці з урахуванням вікових особливостей розвитку фізичних та координаційних якостей, а також формування спеціальних навичок володіння м'ячем у школярів 7–9 років. Запропонований підхід дозволив дисертанту здійснювати диференціацію молодших школярів за рівнем їхньої фізичної підготовленості, і проведення оперативного контролю, що в свою

чергу, забезпечує можливість систематичної корекції навчально-педагогічних дій як загально-розвиваючого, так і спеціально-підготовчого характеру.

Вивчення тексту автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає встановленим вимогам. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого О.В. Куценком дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними. Відтак дисертаційна робота О.В. Куценка «Методика взаємопов'язаного формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу», становить цілісне, системне дослідження результати якого мають теоретико-методичне і практичне значення для розв'язання завдань щодо фізичного виховання молодших школярів в закладах загальної середньої освіти. У цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу вважаємо за доцільне наголосити на низці зауважень та побажань, які виникли у процесі аналізу дисертаційної роботи:

1. На нашу думку, дисертаційна робота виграла б за умови більш ґрунтовного висвітлення передового педагогічного досвіду закладів загальної середньої освіти щодо формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять спортивними іграми.

2. Дисертація мала б вагоміші результати за умови більш широкого розкриття потенціалу гри футболу щодо формування рухових дій і розвитку фізичних якостей молодших школярів у процесі занять з футболу.

3. Вважаємо, що робота значно б виграла, якби ширше були розкриті вікові особливості розвитку молодших школярів щодо формування в них рухових дій, розвитку фізичних якостей, а також формування спеціальних навичок володіння м'ячем у процесі занять з футболу.

Відмічені недоліки не знижують наукового рівня дисертаційної роботи О.В. Куценка і не впливають на загальну позитивну оцінку результатів дослідження.

Відтак дана робота відповідає вимогам щодо робіт на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, зокрема пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор Куценко Олексій Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент –

кандидат педагогічних наук,
завідувач лабораторії фізичного
розвитку та здорового способу життя
Інституту проблем виховання НАПН України

О.І. Остапенко